

περκνός

-ή, -ό / περκνός, -ή, -όν, ΝΑ· 1. σκούρος, μαυριδερός, σαν το χρώμα τής ελιάς όταν αρχίζει να ωριμάζει· || (αρχ.) (το αρσ. ως ουσ.) *ο περκνός*· α) είδος αετού («αἰετὸν... ὃν καὶ περκνὸν καλέουσι», Ομ. Ιλ.)· β) το πτηνό πλάγγος.

[ΕΤΥΜΟΛ. Το επίθ. *περκ-νός* ανάγεται στην ΙΕ ρίζα **perk-* «μελανόστικτος, παρδαλός» με έρρινο επίθημα *-νός* (πρβλ. *ερεμνός, κελαι-νός*) και συνδέεται με τα: αρχ. ινδ. *prśni-* «μελανόστικτος» και αρχ. άνω γερμ. *forhana* «πέστροφα». Στην απαθή βαθμίδα τής ρίζας, χωρίς έρρινο επίθημα, ανάγονται τα προσηγορικά *πέρκος* «είδος ιερακόμορφου πτηνού» και *πέρκη* «είδος ψαριού, η πέρκα» (πρβλ. και *περκ-άζω, περκ-αίνω*), τα οποία προϋποθέτουν αμάρτυρο επίθ. **περκός* / **περκάς* (πρβλ. *λεῦκος* / *λεύκη* < *λευκός* / *λευκάς*) και συνδέονται με μσν. ιρλδ. *erc* «μελανόστικτος», αλλά και «πέστροφα» και «αγελάδα» και «σαύρα», και με γαλατ. *erch* «μελανόστικτος». Στη συνεσταλμένη βαθμίδα τής ρίζας, τέλος, ανάγονται οι τ. που παραδίδονται από τον Ησύχιο: «*πράκνον· μέλανα*», από όπου με ανώμαλο φωνηεντισμό -ε- ο τ. «*πρεκνόν· ποικιλόχροον ἔλαφον*» και με φωνηεντισμό -ο- ο τ. *πρόξ**, *προκός* «είδος ζαρκαδιού». Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι η ΙΕ ρίζα **perk-* αφ' ενός δεν είναι δηλωτική χρώματος αλλά τής έννοιας τού μελανόστικτου, τού παρδαλού, τού ποικιλόχρωμου, αφ' ετέρου ότι χρησιμοποιήθηκε ως ονομασία διαφόρων ζώων, ψαριών και πτηνών που είχαν το χαρακτηριστικό τού μελανόστικτου, τού παρδαλού (πρβλ. *πέρκος, πέρκη, πρόξ*)].